

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW
SZKOŁY
W SYTUACJACH TRUDNYCH
I KRYZYSOWYCH
ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY
W DĘBNICY KASZUBSKIEJ**

Wprowadzone i zatwierdzone na Radzie Pedagogicznej w dn. 06.10.2022r.

SPIS PROCEDUR
PROCEDURY INTERWENCYJNE WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY
ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM I DEMORALIZACJĄ

*Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

*Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (pracownik szkoły) podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

*Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki.

*Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia palenia tytoniu lub papierosów elektrycznych przez ucznia na terenie szkoły.

*Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

*Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie niebezpieczne narzędzia, przedmioty.

*Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.

*Procedura postępowania w sprawach spornych (konfliktowych).

PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA
PRZEMOCY, KRADZIEŻY I NISZCZENIA MIENIA

*Procedura postępowania w przypadku agresji słownej ucznia.

*Procedura postępowania nauczyciela, w przypadku wystąpienia sytuacji przemocy między uczniami.

*Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej pracownika szkoły.

*Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.

*Procedura postępowania w przypadku korzystania przez ucznia z telefonu komórkowego oraz innych nośników dźwięku i obrazu w czasie zajęć lekcyjnych.

*Procedura postępowania wobec sprawcy/ofiary cyberprzemocy.

*Procedura postępowania w przypadku zaistnienia próby samobójczej.

*Procedura postępowania szkoły w sytuacji krzywdzenia dziecka w rodzinie.

*Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży na terenie szkoły.

*Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia niszczenia mienia szkolnego przez ucznia.

**PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA
WYPADKU UCZNIĄ, NAGŁEGO ZACHOROWANIA
I KONIECZNOŚCI UDZIELENIA PIERWSZEJ POMOCY**

- *Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia, nie wymagającego interwencji lekarza (powierzchowe zranienie, stłuczenie, itp.)
- *Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

**PROCEDURY INTERWENCYJNE DOTYCZĄCE NIESPEŁNIANIA
OBOWIĄZKU SZKOLNEGO, SAMOWOLNEGO OPUSZCZANIA
TERENU SZKOŁY PRZEZ UCZNIĄ NP. PODCZAS ZAJĘĆ SZKOLNYCH**

- * Procedura postępowania dotycząca nierealizowania obowiązku szkolnego.
- *Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.
- *Procedura postępowania w przypadku pozostania dziecka w świetlicy po godzinach pracy.
- *Procedura postępowania w sytuacji samowolnego opuszczenia zajęć lekcyjnych lub szkoły przez ucznia.

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB
INNEGO ZAGROŻENIA**

- *Instrukcja alarmowa i ewakuacji na wypadek pożaru lub innego zagrożenia.
- *Procedura postępowania w czasie zagrożenia terrorystycznego.

INNE PROCEDURY POSTĘPOWANIA

PROCEDURY INTERWENCYJNE WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM I DEMORALIZACJĄ

Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

Nauczyciel, który otrzymał informację na w/w temat podejmuje następujące kroki:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy oraz sporządza notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie dyrektora szkoły (z-cę dyrektora), bądź pedagoga/psychologa, pedagoga specjalnego (w zależności od dostępności w/w osób w szkole).
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza z uczniem oraz jego rodzicami rozmowę w celu ustalenia prawdziwości informacji.
4. W przypadku potwierdzenia informacji, uczeń zostaje zobowiązany do zaniechania negatywnego postępowania, rodzice zaś do szczególnego nadzoru nad swoim dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej wychowawca i pedagog/psycholog szkolny lub pedagog specjalny mogą zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do poradni psychologiczno-pedagogicznej.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie zgłaszają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym lub z pedagogiem specjalnym pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
6. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzystywała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, rozmowa z uczniem, spotkania wychowawcą klasy, z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym lub pedagogiem specjalnym powiadamia sąd rodzinny albo policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie, pozostawiając go pod opieką osoby dorosłej np. innego nauczyciela.
2. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach dyrektora szkoły, wychowawcę klasy oraz pedagoga/psychologa szkolnego lub pedagoga specjalnego. Nauczyciel sporządza notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
3. Wychowawca klasy bądź inny nauczyciel wyznaczony przez dyrektora zawiadamia o zaistniałym fakcie rodziców ucznia, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły.
5. W przypadku niemożności skontaktowania się z rodzicami (opiekunami prawnymi), uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela, pedagoga/psychologa szkolnego, a dyrektor szkoły zawiadamia pogotowie ratunkowe i policję.
7. Gdy rodzic (opiekun prawny) odmówi odebrania dziecka lub przybędzie do szkoły w stanie nietrzeźwym, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia lub do przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji, decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
8. Dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, odmawiają przyścia do szkoły lub gdy uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia lub zagraża życiu albo zdrowiu innych osób.
9. W każdym przypadku, gdy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych na terenie szkoły, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie policję i sąd rodzinny.
10. Wychowawca dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę z ustaleń.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki.

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty uczniów - będących uczestnikami wycieczki, ale ze względu na bezpieczeństwo pozostawia go pod opieką osoby dorosłej.
2. W razie potrzeby, osoby przejmujące opiekę nad uczniem wzywają lekarza w celu ewentualnego udzielania pomocy medycznej.
3. Kierownik wycieczki powiadamia dyrektora szkoły i rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji.
4. Jeżeli uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, kierownik wycieczki wzywa policję.
5. Rodzice (prawni opiekunowie) są zobowiązani do odbioru dziecka w sytuacjach kryzysowych na własny koszt, zgodnie z podpisaną deklaracją.
6. Gdy rodzic (prawni opiekun) odmówi odebrania dziecka, lub przybędzie po dziecko w stanie nietrzeźwym o przewiezieniu ucznia do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia, w porozumieniu z kierownikiem wycieczki.
7. Kierownik wycieczki informuje o zaistniałym sytuacji dyrektora szkoły.
8. Zdarzenie zostaje udokumentowane przez kierownika wycieczki poprzez sporządzenie notatki służbowej, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
9. W przypadku braku kontaktu z rodzicem bezzwłocznie kierownik wycieczki lub inna osoba dorosła powiadamia pogotowie ratunkowe oraz policję.

Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia palenia tytoniu lub papierosów elektrycznych przez ucznia na terenie szkoły.

1. Nauczyciel nakazuje uczniowi zwrot papierosów i informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy.
2. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i sporządza z tego notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły .
3. W przypadku odmowy oddania przez ucznia papierosów, wychowawca natychmiast wzywa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia do szkoły.
4. Wychowawca samodzielnie lub w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami. Rodzicowi ucznia zostają oddane papierosy.
5. Uczeń zostaje zobowiązany do zaniechania negatywnego postępowania, rodzice zaś do szczególnego nadzoru nad swoim dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej wychowawca i pedagog/psycholog szkolny lub pedagog specjalny mogą zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, substancję psychoaktywną lub inne pokrewne substancje.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji (nie dotykając jej).
2. Nauczyciel (jeżeli jest to możliwe) próbuje ustalić do kogo należy znaleziona substancja.
3. Nauczyciel powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który powiadamia policję.
4. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy pedagoga/psychologa szkolnego bądź pedagoga specjalnego.
5. Po przyjeździe policji nauczyciel niezwłocznie przekazuje funkcjonariuszom zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
6. Nauczyciel dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie niebezpieczne narzędzia, przedmioty.

1. Nauczyciel w obecności innej dorosłej osoby żąda od ucznia przekazania mu niebezpiecznego przedmiotu lub substancji oraz pokazania zawartości torby szkolnej, kieszeni, następnie zabezpiecza otrzymane przedmioty.
2. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
3. Nauczyciel o zdarzeniu natychmiast powiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę klasy oraz pedagoga/psychologa szkolnego lub pedagoga specjalnego.
4. Wychowawca klasy informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, wzywa ich do szkoły i jeżeli jest to prawnie możliwe, oddaje zabezpieczony przedmiot.
5. Nauczyciel oraz wychowawca sporządzają notatki służbowe, które przekazują do sekretariatu szkoły.
6. W przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania niebezpiecznego narzędzia, przedmiotu wychowawca wzywa natychmiast rodziców (opiekunów prawnych) do szkoły, a jeśli jest to niemożliwe zostaje do szkoły wezwana przez dyrektora policja.

Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.

1. W stosunku do ucznia sprawiającego problemy wychowawcze, wychowawca podejmuje następujące działania zmierzające do wyeliminowania trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia:

- a) we współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym lub pedagogiem specjalnym przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych, emocjonalnych i rodzinnych ucznia oraz planuje tok postępowania z wychowankiem,
- b) informuje rodziców (prawnych opiekunów) dziecka o istniejących trudnościach i zapoznaje ich z działaniami jakie zostaną podjęte w szkole w stosunku do ucznia jednocześnie zobowiązując rodziców do rzetelnej współpracy w tym zakresie,
- c) w przypadku utrzymujących się trudności z uczniem, nauczyciel inicjuje spotkania z członkami Zespołu Problemowego i zespołu nauczycieli uczących w danej klasie celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych,
- d) po przeanalizowaniu sytuacji wychowawca może zasugerować przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych, informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia,
- e) na spotkaniu (w zależności od potrzeby) Zespołu Problemowego, Rady Pedagogicznej lub zespołu nauczycieli uczących w klasie, wychowawca szczegółowo zapoznaje grono nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe działania oraz stan faktyczny na dany dzień.

Zespół Problemowy lub Rada Pedagogiczna ustala dalszy tok postępowania z uczniem.

2. W stosunku do ucznia, którego postępowanie nie ulega poprawie mimo podjętych działań dyrektor w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym, wychowawcą lub pedagogiem specjalnym zawiadamia sąd rodzinny.

3. W przypadku gdy sąd rodzinny zastosował środek zaradczy wobec ucznia w postaci nadzoru kuratorskiego o zachowaniu ucznia na bieżąco informowany jest kurator zawodowy lub społeczny.

Procedura postępowania w sprawach spornych (konfliktowych).

1. Konflikt pomiędzy uczniami w obszarze klasy rozstrzyga wychowawca klasy. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
2. Konflikt między uczniami z różnych klas rozstrzygają ich wychowawcy, którzy mogą wspomagać się pomocą pedagoga/psychologa szkolnego lub pedagoga specjalnego. W sytuacjach długotrwałego i ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
3. Konflikt między uczniem a nauczycielem rozstrzyga według trudności jego rozwiązania dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny wspólnie z wychowawcą ucznia. W sytuacjach długotrwałego i ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym proszeni są rodzice ucznia.

PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA PRZEMOCY, KRADZIEŻY I NISZCZENIA MIENIA

Procedura postępowania w przypadku przemocy słownej ucznia.

1. Nauczyciel bądź pracownik szkoły, będący świadkiem agresji słownej zobowiązany jest do natychmiastowej, stanowczej reakcji słownej na zaistniałą sytuację:
 - a) reaguje słownie na zachowanie ucznia i powstrzymuje dalszą agresję słowną,
 - b) wyjaśnia z uczniem zaistniałą sytuację,
 - c) zgłasza fakt do wychowawcy klasy,
 - d) wpisuje zaistniałe wydarzenie w Librusie jako uwagę, w razie konieczności sporządza notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem (lub uczniami) biorącymi udział w zachowaniu agresywnym, celem ustalenia przyczyn zdarzenia.
3. Wychowawca informuje sprawców agresji słownej o konsekwencjach takiego zachowania oraz powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji.
4. W przypadku powtarzających się aktów agresji słownej lub pojawiającego się nasilenia przejawów agresji słownej u ucznia wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym przeprowadzają rozmowę z uczniem w obecności rodziców (prawnych opiekunów) ucznia. Rodzice zostają zobowiązani do podjęcia odpowiednich działań wychowawczych.
5. W przypadku agresji słownej skierowanej do nauczyciela lub innych pracowników szkoły dyrektorem szkoły zobowiązany jest do podjęcia działań zgodnie z procedurą postępowania w przypadku naruszenia godności pracownika szkoły.

Procedura postępowania nauczyciela, w przypadku wystąpienia sytuacji przemocy fizycznej pomiędzy uczniami.

1. Nauczyciel słownie i stanowczo reaguje na zaistniałą sytuację, doprowadza do przerwania incydentu, rozdziela i odizolowuje sprawcę od ofiary.
3. Nauczyciel zgłasza przypadek przemocy wychowawcy lub wychowawcom uczniów, których ta sytuacja dotyczy, sporządza notatkę służbową i przekazuje ją do sekretariatu szkoły.
4. Wychowawca lub wychowawcy samodzielnie bądź we współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym rozmawiają z ofiarą i sprawcą (oddzielnie) oraz ewentualnymi świadkami, w celu wyjaśnienia sytuacji.
5. Każdy wychowawca klasy informuje rodziców (prawnych opiekunów) uczniów o zdarzeniu oraz podejmuje w tym zakresie odpowiednie działania.
6. Jeżeli doszło do naruszenia godności ucznia, jego nietykalności cielesnej lub zachodzi podejrzenie popełnienia czynu karalnego, dyrektor szkoły informuje policję lub/i sąd rodzinny.

Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej pracownika szkoły.

1. W przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciel lub inny pracownik informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły i sporządza notatkę opisującą zdarzenie.

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela uznaje się:

- a) lekceważące, obraźliwe zachowanie wyrażone w słowach lub gestach;
- b) lekceważące, obraźliwe zachowanie ucznia wobec nauczyciela w obecności osób trzecich;
- c) prowokacyjne zachowanie wyrażone w słowach lub gestach;
- d) nagrywanie lub fotografowanie nauczyciela szkoły bez jego wiedzy i zgody;
- e) naruszenie prywatności i własności prywatnej nauczyciela;
- f) użycie wobec niego przemocy fizycznej lub psychicznej;
- g) naruszenie nietykalności osobistej poprzez upublicznienie nieautoryzowanych informacji w Internecie i innych mediach.
- h) zachowania inne w/w nie wymienione obyczajowo i prawnie niedozwolone.

2. Dyrektor wraz z wychowawcą klasy, pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym ustala przebieg zajęcia i świadków zdarzenia, przeprowadza z nimi rozmowę.

3. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.

4. Zawiadomienie policji odbywa się na wniosek poszkodowanego pracownika szkoły (nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny Dz.U.Nr 88, poz.553, z późn. zm.).

5. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora, wychowawcy, pedagoga/psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego) nauczyciel/pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu policję.

Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia upomina słownie ucznia, przeprowadza z nim rozmowę, a w przypadku braku reakcji, informuje o zachowaniu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia osobiście lub wpisując odpowiednią uwagę w Librusie lub w zeszyte przedmiotowym (w zależności od potrzeby).
2. Nauczyciel po przeprowadzonych zajęciach informuje o zdarzeniu wychowawcę i sporządza odpowiednią notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły .
3. W sytuacji wymagającej natychmiastowej interwencji innych osób nauczyciel powiadamia wychowawcę lub dyrektora, pedagoga/psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego, poprzez skierowanie do odpowiedniego gabinetu ucznia z klasy.
4. Korzystając z pomocy przybyłej osoby nauczyciel prowadzący lekcję przekazuje ucznia pod opiekę dyrektora, wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego.
5. Dyrektor, wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny przeprowadza rozmowę z uczniem, celem ustalenia przyczyn niewłaściwego zachowania oraz informuje go o konsekwencjach takiego zachowania.
6. Wychowawca powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia o zaistniałej sytuacji.
7. Jeśli pojedyncze działania nie przynoszą efektów, a uczeń wciąż uniemożliwia prowadzenie lekcji, należy go zobowiązać do zaniechania negatywnego zachowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad swoim dzieckiem. W toku interwencji wychowawca i pedagog/psycholog szkolny lub pedagog specjalny proponują/zobowiązują rodziców skierowanie dziecka do poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Procedura postępowania wobec sprawcy/ofiary cyberprzemocy.

Do zjawisk związanych z cyberprzemocą zalicza się:

1. Robienie zdjęć innym osobom telefonem komórkowym bez zgody rodziców/opiekunów prawnych.
2. Wstawianie zdjęć osób zarejestrowanych na fotografii bez ich zgody, a szczególnie przy ich wyraźnym sprzeciwie.
3. Włamania na pocztę elektroniczną, strony internetowe, kradzież treści zamieszczonych na prywatnych stronach internetowych.
4. Stalking (nękanie przy pomocy Internetu, telefonów komórkowych).
5. Groźby i znieważania wysyłane za pomocą Internetu lub telefonów komórkowych.
6. Umieszczanie wulgarnych treści w Internecie, publikacja ich w miejscach masowego dostępu dzieci i młodzieży.
7. Bezprawne wykorzystywanie informacji.
8. Uwodzenie i treści pornograficzne w Internecie.

W przypadku zaistnienia w szkole sytuacji związanych z cyberprzemocą, wprowadza się następujące procedury postępowania:

1. Wychowawca powiadamia o wystąpieniu cyberprzemocy dyrektora szkoły.
2. Wychowawca samodzielnie lub we współpracy np. z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym ustala okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposoby rozpowszechniania, sprawcę, świadków zdarzenia) i zabezpiecza dowody. W uzasadnionych przypadkach w procedurę włącza się nauczyciela informatyki lub informatyka, który pomaga zabezpieczyć dowody i/lub ustalić tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
2. Wychowawca lub osoby współpracujące z nim analizują zdarzenie i podejmują stosowne działania:
 - a) poinformowanie rodziców uczniów i zaangażowanych ich w przerwanie aktu cyberprzemocy poprzez np. zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiału itp.;
 - b) jeśli sprawca jest nieznany, należy – o ile to możliwe - dokonać natychmiastowego przerwania aktu cyberprzemocy od administratora serwisu oraz powiadomić policję;
 - c) udzielenie wsparcia ofierze cyberprzemocy przy współpracy z jego rodzicami;
 - d) wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy cyberprzemocy;
 - e) wychowawca dokumentuje zdarzenie, sporządza notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły i monitoruje sytuację ucznia - ofiary przemocy;
 - f) wychowawca wdraża odpowiednie działania profilaktyczne w klasie, w której wystąpiło zjawisko cyberprzemocy.

Procedura postępowania w przypadku zaistnienia próby samobójczej.

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem próby samobójczej na terenie szkoły, jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy uczniowi, wezwania pogotowia ratunkowego, poinformowania dyrektora szkoły, wychowawcę klasy pedagoga/psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego oraz zabezpieczenia miejsca zdarzenia.
2. Dyrektor szkoły zapewnia dziecku bezpieczeństwo, poprzez stałą obecność osoby dorosłej oraz izolację ucznia od grupy rówieśniczej.
3. Wychowawca lub inny nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia. Dyrektor szkoły powiadamia o zdarzeniu pogotowie ratunkowe (jeżeli jeszcze nie zostało wezwane), policję oraz organ prowadzący szkołę.
4. Osoba wyznaczona przez dyrektora do opieki nad uczniem przekazuje go rodzicom (prawnym opiekunom) lub służbom ratunkowym.
5. Pedagog/psycholog, pedagog specjalny szkolny lub wychowawca sugeruje rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia konieczność przeprowadzenia badań psychiatrycznych dziecka.
6. Dyrektor szkoły powołuje Zespół Problemowy do zdiagnozowania sytuacji podejmowania działań interwencyjnych i współpracy międzyinstytucjonalnej.
7. Dyrektor szkoły zapewnia pomoc psychologiczną uczniom, nauczycielom i pracownikom szkoły w celu prewencji naśladownictwa i pomocy w odreagowaniu stresu.
8. Osoby uczestniczące w zdarzeniu zobowiązane są do sporządzenia notatki służbowej które przekazują do sekretariatu szkoły

Procedura postępowania szkoły w sytuacji krzywdzenia dziecka w rodzinie.

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej, informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten dyrektora szkoły, pedagoga/psychologa szkolnego lub pedagoga specjalnego.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem, pedagogiem specjalnym, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę z dzieckiem o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.
3. Jeżeli po rozmowie z dzieckiem podejrzenia się potwierdzają lub istnieje uzasadniona obawa, że dziecko jest ofiarą przemocy, dyrektor szkoły wspólnie z pedagogiem/psychologiem szkolnym, wychowawcą, pedagogiem specjalnym zakłada rodzinie Niebieską Kartę, informuje o przemocy policję i Sąd Rodzinny. W przypadku rodziny objętej dozorem lub opieką OPS, o swoich podejrzeniach niezwłocznie powiadamia kuratora rodziny oraz/lub pracowników OPS.
4. Pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny wspólnie z wychowawcą i w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami (opiekunami prawnymi) dziecka. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dziecka i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania, założeniu Niebieskiej Karty i wskazuje formy pomocy.
5. Ze spotkania sporządza się notatkę służbową, którą przekazuje się do sekretariatu szkoły.
6. Wychowawca i pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny na bieżąco monitorują sytuację rodzinną ucznia, udzielają mu wsparcie.
7. Pedagog szkolny jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego bierze udział w spotkaniach zespołu działającego przy Ośrodku Pomocy Społecznej.

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży na terenie szkoły.

1. Nauczyciel po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
2. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do ustalenia sprawcy kradzieży i zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy.
3. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy oraz dyrektorowi szkoły, sporządza notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
4. Wychowawca samodzielnie bądź we współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia, przeprowadzają rozmowy z poszkodowanym, sprawcą (jeżeli udało się go ustalić), świadkami.
5. Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia (jeżeli udało się jego ustalić) oraz jego rodzicami (opiekunami prawnymi). Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia, sposobu ukarania sprawcy.
6. Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami (opiekunami prawnymi) przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami (opiekunami prawnymi).
7. W uzasadnionym przypadku dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym, wychowawcą podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informuje rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego i sprawcy.

Procedura postępowania w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia mienia szkolnego przez ucznia.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia dyrektora szkoły oraz wychowawcę klasy, sporządza z tego zdarzenia notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
2. W przypadku nieznanego sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje o tym dyrektora szkoły.
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania.
4. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny, pedagog specjalny informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przekazuje sprawę pracownikowi niepedagogicznemu wyznaczonemu przez dyrektora szkoły, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody lub w innym uzasadnionym przypadku dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.
6. Za zniszczenie mienia szkolnego rodzice ucznia ponoszą konsekwencje finansowe.

**PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA
WYPADKU UCZNIĄ, NAGŁEGO ZACHOROWANIA I KONIECZNOŚCI
UDZIELENIA PIERWSZEJ POMOCY**

Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia, nie wymagającego interwencji lekarza (powierzchowne zranienie, stłuczenie, itp.)

1. O zdarzeniu i jego przyczynach nauczyciel informuje dyrektora szkoły, wychowawcę klasy oraz sporządza notatkę służbową, którą przekazuje do sekretariatu szkoły .
2. Wychowawca lub nauczyciel informuje o zaistniałym wypadku rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, którzy w razie potrzeby muszą odebrać dziecko ze szkoły.
3. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność np. użytych narzędzi lub pomocy dydaktycznych nauczyciel natychmiast wycofuje je z użytkowania.
6. Zdarzenie powyższe nie wymaga wpisu do rejestru wypadków oraz spisania protokołu powypadkowego.

Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

1. W sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia w miarę możliwości udzielać poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce dyrektora szkoły, który powiadamia policję.
3. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu rodziców oraz kuratorium oświaty, organ prowadzący szkołę, a w przypadku zatrucia również – państwowego inspektora sanitarnego.
4. Do czasu przybycia policji lub rozpoczęcia prac przez Zespół Powypadkowy, dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły, zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczanie osób niepowołanych tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. Celem ustalenia okoliczności zdarzenia dyrektor powołuje Zespół Powypadkowy.
6. Naoczny świadek zdarzenia niezwłocznie sporządza notatkę opisującą zdarzenie.
7. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu rady pedagogicznej.

**PROCEDURY INTERWENCYJNE DOTYCZĄCE NIESPEŁNIANIA
OBOWIĄZKU SZKOLNEGO ORAZ SAMOWOLNEGO OPUSZCZANIA
TERENU SZKOŁY PRZEZ UCZNIĄ PODCZAS
NP. ZAJĘĆ SZKOLNYCH**

Procedura postępowania dotycząca nierealizowania obowiązku szkolnego.

1. Przez nie realizację obowiązku szkolnego należy rozumieć nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
2. Wychowawca klasy i nauczyciele zobowiązani są do systematycznej kontroli obecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.
3. Wychowawca usprawiedliwia nieobecności uczniów według Statutu Szkoły.
4. Rodzic ma obowiązek do usprawiedliwienia nieobecności ucznia według zapisów zawartych w Statucie.
5. Po stwierdzeniu faktu nieuzasadnionej nieobecności ucznia w szkole, wychowawca zobowiązany jest do ustalenia powodu jego nieobecności poprzez nawiązanie kontaktu z rodzicami i przypomnienie o konsekwencjach prawnych wynikających z dalszej nieuzasadnionej nieobecności dziecka w szkole.
7. W przypadku, gdy fakt nieusprawiedliwionych nieobecności w szkole się powtarza wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym analizują sytuację ucznia i podejmują działania w celu poprawy sytuacji (rozpoznanie sytuacji ucznia, rozmowy z uczniem i jego rodzicami).
8. Jeżeli nie ma możliwości kontaktu telefonicznego lub rodzic dwukrotnie nie stawił się na umówione z wychowawcą spotkanie, zostaje wysłane pisemne zawiadomienie o absencji ucznia (listem poleconym przez sekretariat szkoły) z prośbą o kontakt rodzica ze szkołą.
9. W przypadku dalszego unikania kontaktu ze strony rodziców (opiekunów prawnych) dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym powiadamia sąd rodzinny o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia.

Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.

1. Dziecko w wieku do lat siedmiu odbierane jest ze szkoły przez rodziców (opiekunów prawnych) lub inne upoważnione na piśmie osoby.
2. Uczeń, może korzystać ze świetlicy szkolnej, jeżeli jego rodzice (prawni opiekunowie) spełnią w tym zakresie formalne wymogi.
3. Osoba odbierająca dziecko ze szkoły nie może być pod wpływem alkoholu ani środków odurzających.
4. W przypadku stwierdzenia, że rodzic (opiekun prawny) zgłosił się po dziecko w stanie wskazującym na nietrzeźwość, należy:
 - a) niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły,
 - b) nakazać osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły,
 - c) jeżeli jest taka możliwość to wezwać do szkoły drugiego rodzica lub innego opiekuna dziecka,
 - d) jeżeli wezwanie innego opiekuna jest niemożliwe, a nietrzeźwy rodzic odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie jest pod wpływem alkoholu, należy wezwać policję. Nauczyciel sporządza notatkę służbową na temat zaistniałego zdarzenia i podjętych działań, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
5. W przypadku nieodebrania dziecka przez rodziców ze szkoły należy:
 - a) niezwłocznie skontaktować się telefonicznie z rodzicami (opiekunami prawnymi),
 - b) zapewnić uczniowi opiekę do czasu przybycia rodziców lub innego rozwiązania problemu,
 - c) po wyczerpaniu wszystkich dostępnych możliwości kontaktu z rodzicami należy powiadomić dyrektora szkoły, który podejmie decyzje o powiadomieniu policji,
 - d) nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań, którą przekazuje do sekretariatu szkoły.
6. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły nie może odprowadzać ucznia do domu.

Procedura postępowania w przypadku pozostania dziecka w świetlicy po godzinach pracy.

W przypadku, kiedy rodzice (opiekunowie prawni) lub inna osoba upoważniona nie odbierze dziecka ze świetlicy przed zakończeniem jej działalności nauczyciel powinien:

1. Pozostać z dzieckiem i sprawować nad nim opiekę do wyjaśnienia sytuacji.
2. Podjąć próbę nawiązania kontaktu telefonicznego z rodzicami dziecka (opiekunami prawnymi).
3. Jeżeli kontakt telefoniczny z rodzicami (opiekunami prawnymi) jest niemożliwy należy o zaistniałej sytuacji poinformować dyrektora szkoły oraz wychowawcę klasy.
4. Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o powiadomieniu policji o konieczności ustalenia miejsca pobytu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
5. Po ustaleniu miejsca pobytu rodziców (opiekunów prawnych), w obecności policji nauczyciel dokonuje przekazania ucznia jego rodzicom (opiekunom prawnym).
6. Ze zdarzenia nauczyciel sporządza notatkę służbową i przekazać ją dyrektorowi szkoły.
7. W przypadku częstych, powtarzających się sytuacji niepunktualnego odbierania dziecka ze świetlicy, dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami (opiekunami prawnymi) i informuje ich o konsekwencjach niewywiązywania się z obowiązków rodzicielskich, np. o konieczności powiadomieniu w tej sprawie sądu rodzinnego.

Procedura postępowania w sytuacji samowolnego opuszczenia zajęć lekcyjnych lub szkoły przez ucznia.

1. W przypadku, gdy uczeń samowolnie opuścił lekcję, nauczyciel prowadzący zajęcia po stwierdzeniu nieobecności odnotowuje ten fakt w dzienniku i informuje wychowawcę klasy.
2. Wychowawca próbuje ustalić miejsce pobytu ucznia w czasie nieobecności na zajęciach.
3. Wychowawca powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) o zdarzeniu.
4. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) i przeprowadza z nimi rozmowę oraz z uczniem w ich obecności. Wychowawca zobowiązuje ucznia do zaniechania samowolnego opuszczania zajęć, a rodziców do kontrolowania frekwencji dziecka. Sporządzają notatkę ze spotkania.
5. W przypadku stwierdzenia kolejnych ucieczek z lekcji tzw. wagarów wychowawca ponownie wzywa rodziców (opiekunów prawnych) do szkoły i w obecności pedagoga/psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego przeprowadza kolejną rozmowę z uczniem i jego rodzicami (opiekunami prawnymi). Wspólnie opracowują kontrakt, który ma określać sposoby pomocy uczniowi oraz częstotliwość i rodzaj kontroli nad jego zachowaniem.
6. W przypadku dalszego braku realizacji obowiązku szkolnego dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym powiadamia sąd rodzinny.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

Instrukcja alarmowa i ewakuacji na wypadek pożaru lub innego zagrożenia.

Za stan bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie szkoły, odpowiada dyrektor .

Zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności do:

1. Przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych.
2. Wyposażenia budynku, obiektu lub terenu w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3. Zapewnienia osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub terenie bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji (otwarte lub przygotowane do natychmiastowego otwarcia oraz widoczne w dymie oznakowane wyjścia ewakuacyjne, kierunki ewakuacji).
4. Przygotowania budynku, obiekt lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej.
5. Ustalenia sposobu postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.
6. Decyzję o zarządzeniu ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły lub jego zastępca (jeśli nie przybyły inne jednostki uprawnione do tego).

Decyzja taka musi uwzględniać:

- a) zakres ewakuacji,
- b) liczbę osób przewidzianych do ewakuacji,
- c) sposób i kolejność opuszczania obiektu,
- d) drogi i kierunki ewakuacji,
- e) miejsce koncentracji ewakuowanych.

Ustalenie dróg i kierunków ewakuacji powinno nastąpić po ustaleniu przez pracowników rodzaju i miejsca zagrożenia (pożaru) i kierunku jego rozprzestrzeniania się.

7. Sposób przeprowadzenia ewakuacji:

- a) Niezwłocznie powiadomić głosem wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji.
- b) Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji grup dzieci. Powinny to być osoby prowadzące w danym czasie zajęcia z poszczególnymi grupami. W dalszej kolejności ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia.
- c) W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń, w których powstał pożar, pomieszczeń znajdujących się na drodze rozprzestrzeniania się ognia, pomieszczeń które mogą zostać zadymione i do których może zostać odcięta droga ewakuacji w wyniku powstałego pożaru.

d) Podczas ewakuacji z pomieszczeń, strumień dzieci należy kierować na drogi ewakuacyjne(korytarze), a następnie zgodnie z kierunkiem oznaczonym przez znaki ewakuacyjne, poza obszar zagrożony lub na zewnątrz obiektu.

e) W przypadku zablokowania dróg ewakuacyjnych, należy niezwłocznie dostępnymi środkami powiadomić kierującego akcją ewakuacyjną. Ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru lub innego zagrożenia i w miarę możliwości ewakuować na zewnątrz przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek Państwowej Straży Pożarnej lub innych.

f) Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy. Usta i drogi oddechowe należy zasłonić chustką zmoczoną w wodzie - ułatwia to oddychanie. Podczas ruchu w mocno zadymionych odcinkach dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.

g) Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi. Tego typu ewakuację należy rozpocząć od najcenniejszych przedmiotów, urządzeń czy dokumentacji.

h) Po opuszczeniu budynku szkoły lub zagrożonej strefy, opiekunowie grup zobowiązani są do niezwłocznego sprawdzenia stanu osobowego grup.

W razie podejrzenia, że ktoś pozostał w zagrożonej strefie należy natychmiast zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń budynku.

i) W przypadku przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem akcji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji i podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej.

Wszczęcie ewakuacji odbywa się na wyraźne polecenie dyrektora. W przypadku przybycia jednostek straży pożarnej, kierującym akcją gaśniczą i ewakuacji staje się dowódca przybyłej jednostki ratowniczo-gaśniczej.

8. Forma ogłoszenia alarmu na wypadek pożaru.

Środkami służącymi do ogłoszenia alarmu jest dzwonek (elektryczny, ręczny) ciągły 10 sekund z przerwą jedno sekundową przez czas 1 minuty.

Na ten sygnał wszystkie osoby opuszczają budynek bez paniki i w spokoju.

- „Kierują się do wyznaczonych wyjść”

a) Członkowie tymczasowego zespołu ewakuacyjnego przeprowadzają ewakuację, a

następnie sprawdzają wszystkie pomieszczenia czy wszystkie osoby opuściły budynek i jeśli zachodzi konieczność prowadzą akcję gaśniczą przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego.

b) Wszystkie drzwi wejściowe do budynku otwierają członkowie zespołu ewakuacyjnego i kierują ewakuowanych do tych wyjść.

9. Przebieg akcji ewakuacyjnej.

a) Natychmiast po ogłoszeniu alarmu wszystkie osoby znajdujące się w budynku zobowiązane są:

- wyłączyć spod napięcia wszystkie urządzenia elektryczne,
- opuścić pomieszczenie w którym się znajdują,
- udać się w kierunkach określonych strzałkami do wyjść ewakuacyjnych, a następnie do rejonu ewakuacji,
- zachować spokój,

b) Osoby, które jako pierwsze wyszły i zauważyły, że na przejściach znajdują się przedmioty utrudniające poruszanie się, obowiązane są odsunąć je pod ścianę, aby umożliwić niezakłócony przebieg ewakuacji.

c) Przy poruszaniu się drogami ewakuacyjnymi należy stosować się do następujących zasad:

- nie wolno zatrzymywać się, ani poruszać w kierunku przeciwnym wyznaczonemu kierunkowi ewakuacji,
- poruszanie powinno odbywać się w pozycji pochylonej,
- w miarę możliwości usta i nos zasłaniać zmoczoną w wodzie chustką, ubraniem itp.,
- poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji co do kierunku ruchu,
- w stosunku do osób stawiających opór należy użyć przymusu fizycznego.

d) W czasie trwania ewakuacji, wszystkie osoby opuszczające budynek obowiązane są do przestrzegania dyscypliny i podporządkowania się członkom zespołu ewakuacyjnego oraz do zachowania ciszy i spokoju. Umożliwi to osobą kierującym akcją wydawanie ustnych poleceń dotyczących korygowania kierunków i przebiegu ewakuacji.

e) W przypadku powstania pożaru w dowolnym pomieszczeniu osoby znajdujące się w nim **nie czekając na sygnał alarmu** opuszczają go natychmiast i ewakuują się na zewnątrz najbliższym wyjściem. W pomieszczeniu tym mogą zostać jedynie osoby biorące udział w akcji gaśniczej.

10. Szczegółowy przydział zadań:

Dyrektor:

- podejmuje decyzję i zarządza ewakuację (wg zasad wyszczególnionych wyżej),
- alarmuje straż pożarną, pogotowie ratunkowe i policję,

Obsługa techniczna (pracownicy niepedagogiczni, obsługa szkoły):

- otwiera wszystkie drzwi ewakuacyjne,
- odłącza dopływ energii,
- w razie możliwości ewakuuje mienie (dokumenty, ubrania, cenne urządzenia),

Personel dydaktyczny:

- nauczyciel prowadzący daną grupę odpowiada za bezpieczną jej ewakuację,
- bezpośrednio po ogłoszeniu alarmu formuje dzieci w pary i wyprowadza do wyjść ewakuacyjnych oznakowanymi drogami, zabierając dziennik grupy,
- udaje się z grupą w miejsce koncentracji i dokładnie sprawdza stan liczebny oraz samopoczucie podopiecznych. W przypadku zauważenia czegoś niepokojącego zgłasza natychmiast do dyrektora lub kierującego akcją.

Procedura postępowania w czasie zagrożenia terrorystycznego.

Ogólne zasady postępowania:

1. W przypadku zauważenia niepokojących sytuacji, które mogą świadczyć o zagrożeniu (nietypowe zachowania osób nieadekwatne do sytuacji i okoliczności; teczki, paczki, pakunki pozostawione bez opieki; podejrzany wygląd lub zawartość otrzymanej przesyłki; samochody, zwłaszcza dostawcze, pozostawione w nietypowych miejscach) należy:

- 1) powiadomić dyrektora szkoły/wicedyrektora lub jeśli nie ma takiej możliwości bezpośrednio służby ratownicze,
- 2) zgłosić ten fakt na numer alarmowych 112,
- 3) powiadomić policję lub straż pożarną.

2. W przypadku jakichkolwiek podejrzeń wskazujących na możliwość wystąpienia zagrożenia atakiem terrorystycznym (podłożenia ładunku wybuchowego w pomieszczeniu, otrzymania podejrzanej przesyłki – zdeformowanej, tłustej, z wystającymi kabelkami itp., zauważenia podejznanego pakunku, podłożenia ładunku wybuchowego w samochodzie) należy bezzwłocznie zgłosić ten fakt:

- 1) na numer alarmowy 112,
- 2) na numer alarmowy policji 997,
- 3) powiadomić dyrektora szkoły/wicedyrektora.

3. W przypadku uzyskania nawet niepotwierdzonej informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego w obiekcie użyteczności publicznej, jakim jest szkoła należy natychmiast:

- 1) zadzwonić na numer alarmowy 112
- 2) powiadomić policję.

4. Zgłaszając informację o zagrożeniu należy podać następujące dane:

- 1) adres szkoły/miejsca, którego zdarzenie dotyczy,
- 2) swoje imię, nazwisko i numer telefonu,
- 3) okoliczności zdarzenia (możliwie dokładny opis miejsca i podejrzanych osób, przedmiotów i/lub zjawisk, np. pojawiające się nagle u wielu osób podrażnienia oczu i dróg oddechowych, dziwny zapach itp.).

5. W żadnym wypadku nie należy:

- 1) rozpowszechniać informacji o podejrzeniu/zagrożeniu, aby nie powodować paniki,
- 2) nie próbować obezwładniać podejrzanych osób (należy je dyskretnie obserwować i starać się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących ich wyglądu i zachowania, aby móc te informacje przekazać odpowiednim służbom).

6. W przypadku stwierdzenia:

- 1) podłożenia ładunku wybuchowego - należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem i zadzwonić na numer alarmowy 112 lub na policję,

- 2) otrzymania podejrzanego przesyłki - należy położyć ją na gładkiej powierzchni i oddalić się na odległość minimum 10 m, przesyłki nie wolno ścisnąć ani deformować,
- 3) zauważenia podejrzanego pakunku - nie należy go dotykać, przesuwać ani podnosić,
- 4) podłożenia ładunku wybuchowego w samochodzie - należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem.

7. Zalecane środki ostrożności:

- 1) nie przyjmować od obcych żadnych pakunków,
- 2) nie pozostawiać swoich rzeczy/bagażu bez opieki,
- 3) pamiętać, że każdy przedmiot, z którego wystają przewody, wydobywa się gaz, płyn, zapach, dźwięk, wysypuje się proszek, albo został pozostawiony (co widzieliśmy) przez szybko oddalającą się osobę, wrzucony do pomieszczenia lub pojazdu powinien być uznany za podejrzaną,
- 4) podejrzanym pakunków nie wolno dotykać ani tym bardziej przemieszczać,
- 5) w pobliżu podejrzanym pakunków nie używamy telefonów komórkowych, odbiorników fal radiowych i tym podobnych urządzeń, które mogą stać się zapalnikami urządzenia wybuchowego,
- 6) w każdej sytuacji starać się zachować spokój, nie wpadać w panikę i nie wywoływać paniki.

Zasady postępowania w sytuacji zagrożenia incydem bombowym.

1. Informacji o zagrożeniu incydem bombowym (uzyskanych z jakiegokolwiek źródła) nigdy nie wolno lekceważyć.
2. Po uzyskaniu informacji o zagrożeniu incydem bombowym bezzwłocznie należy o tym fakcie powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły lub jeśli nie ma takiej możliwości -bezpośrednio służby ratownicze (numer alarmowy 112 lub bezpośrednio policję).
3. Dyrektor szkoły lub inna upoważniona do tego osoba uruchamia ustalony na wypadek ataku bombowego w szkole sygnał alarmowy i powiadamia odpowiednie służby (numer alarmowy 112 lub bezpośrednio policję).
4. Po usłyszeniu alarmu lub uzyskaniu informacji o ładunku wybuchowym, jeśli dokładnie wiadomo, gdzie ten ładunek się znajduje, należy jak najszybciej oddalić się ze strefy zagrożonej wybuchem.
5. Do czasu przyjazdu policji lub innych służb ratowniczych dyrektor szkoły i/lub upoważnione do tego osoby starają się w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsca, zachowując elementarne środki ostrożności, tak, aby nie narażać siebie i innych osób.
6. W przypadku incydem bombowego, przy braku konkretnej informacji o miejscu podłożenia bomby, wszyscy pracownicy szkoły powinni sprawdzić swoje miejsca pracy i

ich bezpośrednie otoczenie w celu odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia (należy pamiętać, że podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać).

7. Dyrektor szkoły zarządza ewakuację i wskazuje osoby odpowiedzialne za kierowanie akcją ewakuacyjną do czasu przyjazdu Policji lub innych służb ratowniczych.

8. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia wskazanego przez osobę/osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły do kierowania akcją ewakuacyjną.

9. Niezależnie od uruchomienia ustalonego na wypadek ataku bombowego w szkole sygnału alarmowego, osoby, które uzyskały wiedzę o obecności na terenie szkoły ładunku wybuchowego w miarę możliwości informują o tym fakcie wszystkich (lub jak największą ilość osób) przebywających w pobliżu miejsca zagrożenia, jednocześnie starając się nie wzbudzać paniki.

10. Po przybyciu policji lub innych służb ratowniczych, to funkcjonariusze tych służb przejmują kierowanie akcją ewakuacyjną i/lub ratunkową i należy bezwzględnie wykonywać ich polecenia.

Zasady postępowania w sytuacji wtargnięcia na teren szkoły uzbrojonego napastnika/terrorysty.

1. Osoba, która zauważy/uzyska informację o obecności na terenie szkoły uzbrojonego napastnika, jeśli ma taką możliwość:

1) uruchamia alarm (rodzaj sygnału alarmu jest znany wszystkim uczniom, nauczycielom i pracownikom szkoły) w miejscu najbliższym miejsca, w którym znajduje się świadek wtargnięcia napastnika,

2) zawiadamia 112 lub policję,

3) zawiadamia dyrektora szkoły, pracowników sekretariatu lub inny pracowników szkoły, tak, aby nie wzbudzać paniki.

4) po usłyszeniu sygnału alarmowego oznajmiającego atak napastnika (strzały, wybijane szyby, krzyki itp.) należy:

a) zachować absolutną ciszę,

b) nie próbować uciekać ani walczyć,

c) pozostać w pomieszczeniu, w którym dotarła do nas informacja (alarm) o ataku,

d) zamknąć drzwi wejściowe do pomieszczenia od wewnątrz i je zabarykadować (szafkami, stołami, krzesłami itp.),

e) odsunąć się od drzwi i okien, tak aby nie pozostawać na linii ewentualnego strzału,

f) położyć się na podłodze i czekać na przyjazd policji,

g) jeśli to możliwe – jednocześnie zawiadomić policję lub 112 podając jak najwięcej szczegółów, dotyczących zdarzenia.

2. Po przybyciu policji lub innych służb ratowniczych, to funkcjonariusze tych służb przejmują kierowanie akcją ewakuacyjną i/lub ratunkową i należy bezwzględnie wykonywać ich polecenia.

Zasady postępowania w sytuacji zakładniczek/zachowania się wobec terrorysty (napastnika).

1. Nie uciekać!
2. Nie stawiać oporu!
3. Nie walczyć!
4. Jeśli to możliwe starać się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą.
5. Nie odwracać się tyłem do terrorysty.
6. Wykonywać polecenia terrorysty, nie dyskutować, przemyśleć swoje odpowiedzi.
7. Starać się nie zwracać na siebie uwagi (nie zadawać terrorysty zbyt wielu pytań, nie obrażać, nie prowokować itp.).
8. Zachować spokój.
9. Zawsze pytać o pozwolenie, np. na pójście do toalety, wstanie, otworzenie torby, zażycie leków itp.).
10. Spełniać żądania terrorystów (np. oddać przedmioty osobiste, dokumenty itp.).
11. Jeśli to możliwe usunąć/wyrzucić niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej (np. identyfikatory), które mogłyby powodować agresję terrorysty.
12. Pamiętać, że wśród zakładników może znajdować się współpracownik terrorysty.
13. Staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących napastników/porywaczy, terrorystów i otoczenia.

Zasady postępowania w trakcie operacji antyterrorystycznej.

1. Nie uciekać z miejsca zdarzenia, nie wykonywać gwałtownych ruchów, żeby nie zostać uznanym za terrorystę.
2. Położyć się na podłodze, znaleźć najbliższą osłonę (krzesło, biurko, szafa itp.), trzymać ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Nie próbować pomagać, nie atakować terrorystów.
4. Słuchać poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddać się jej działaniu nawet jeśli będzie gwałtowne.
5. Nie zadawać pytań, nie dyskutować.
6. Nie wolno trzeć oczu w przypadku użycia przez policję granatów łzawiących.
7. Po wydaniu polecenia wyjścia – jak najszybciej opuścić pomieszczenie, niezatrzymywać się (np. w celu zabrania rzeczy osobistych).
8. Odpowiadać na wszystkie pytania funkcjonariuszy, które mają potwierdzić naszą tożsamość i wykluczyć nas z grona podejrzanych (terrorystów, współpracowników

terrorystów).

9. Starać się zachować spokój, nie panikować w czasie akcji antyterrorystycznej.

10. Pamiętać, że wszystkie czynności prowadzone przez grupę antyterrorystyczną, podejmowane są dla naszego bezpieczeństwa.